

ρώσεις· πριγκήπισσα, θεωρεῖται δὲ ὡς οὔσα εἰς τῶν συνετωτέρων συμβούλων τοῦ συζύγου της.

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἡ Ἀττικὴ εἶναι τόπος πτωχός, βραχὺῶδες, ἄφορος περιλαμβάνων κατὰ τὴν καλὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐποχὴν περὶ τὰς 470,000 κατοίκους. Πλὴν τὰ προϊόντα τοῦ ξηροῦ αὐτῆς ἐδάφους οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ διαθρέψῃ τοιοῦτον πληθυσμόν. Αἱ πρῶται ὕλαι ἔλειπον ἀπολύτως· ὁ παραγόμενος σίτος ἦτο ὀλίγιστος, οἱ δὲ ἵπποι καὶ τὰ ποίμνια δὲν εὕρισκον ἀρκετὴν νομὴν· οὐδὲ ὑπῆρχον ἐν Ἀττικῇ μεταλλεῖα σιδήρου. Ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπρομηθεύοντο ὅλα αὐτῶν τὰ ἀναγκαῖα ἔξωθεν· ἐλάμβανον τὸν σίτον ἐκ τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου, Θράκης, Συρίας, Αἰγύπτου καὶ Σικελίας· ὅπου ἐδαπάνων τὸ ἥμισυ περίπου τῶν ἐσόδων τῆς πολιτείας, ἀνερχομένων κατ' ἀξιοπίστους μαρτυρίας εἰς 3,640,000 φρ. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐκ Θράκης, Θεσσαλίας, Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας ἐπρομηθεύοντο τοὺς δούλους, ἐκ τοῦ Εὐξείνου, Ὀλύμπου καὶ Ἀμφιαλείας τὴν ξυλείαν. Ἡ Ἀσία ἀπέστελλεν αὐτῇ ἔριον καὶ πανία. Τὰ Ἐκβάτανα ἐριούχον· ἡ Κυρήνη δέρματα· ἡ Τύρος μύλυβδον. Οἱ τάπητες τῇ ἐστέλλοντο ἐκ Βαβυλῶνος, ὁ πάπυρος ἐξ Αἰγύπτου, ὁ χαλκὸς ἐκ Χαλκίδος, ἐκ Δήλου καὶ ἐκ Κύπρου καὶ τέλος ὅλαι αἱ γείτονες νῆσοι ἀπέστελλον ἐκάστη τὰ κατ' αὐτήν.

Ὅλον τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῶν Ἀθηνῶν ἦτο τὸ ἔλαιον· ἀλλὰ βεβαίως ἐκ τοῦ ἐλαχίστου τούτου κέρδους δὲν ἐκέρδιζον, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς ὅλα τὰ ἐξόδα, ὅσα ἀπῆτει ἡ ἀγορὰ τοσούτων ἀντικειμένων. Πόθεν λοιπὸν εὕρισκον ἡ δημοκρατία αὕτη τοὺς πόρους ὥστε νὰ διατηρῇ ἐν τοῖς καλοῖς χρόνοις πληθυσμὸν ἐξ 80 περίπου χιλιάδων πολιτῶν ἐλευθέρων καὶ τὴν ἡθικὴν ἐπιρροὴν ἣν ὁ τόπος οὗτος ἐξήσκησεν ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἄλλως τε ἰσχυρῶν καὶ ἐπιφόβων.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγει ὁ *Merie David*, ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ὑπῆρξαν ἡ πρώτη βιομηχανικὴ πόλις τοῦ κόσμου ὡς ἐπίσης· ἡ Βασίλισσα τῆς καλαισθησίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ἐστήριζαν ἐπὶ τῶν λαμπρῶν αὐτῶν οἰκοδομῶν καὶ ἀναγκάσιους πόρους τῆς διατηρήσεως καὶ ὑπάρξεως αὐτῶν. Τὰ εἰκοσιδύο ἑκατομμύρια ἄτινα ὁ Περικλῆς ἐξώδευσεν πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ὁδείου καὶ τόσων ἄλλων μνημείων ἄτινα κατέστησαν τὰς Ἀθήνας ἡγεμονίδα ἐπιφθονον τῶν πόλεων, τὰ ἐπληρώθη ἐκ τῶν τεχνιτῶν, οἵτινες ὅπαδοι τοῦ Φειδίου, τοῦ Καλλιμάχου, τοῦ Τητίου, τοῦ Ζεύξιδος, τοῦ Πολυγνώτου καὶ τοῦ Καρρύκτιου διέδιδον καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον τὰ προϊόντα τῆς Ἀθηναϊκῆς μεγαλοφυΐας. Ὅπως νικῶσι τοὺς ἀντιπάλους καλλιτέχναις τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων τῆς Ἀσίας, Ρόδου, Σάμου, Αἰγίνης, Κορίνθου, Σικυῶνος καὶ Συρακούσων ἠναγκάζοντο οἱ Ἀθηναῖοι καλλιτέχναι νὰ ἀναπτύσσῃσι ὑψίστην τελειότητα ἐπὶ

τῶν ἔργων τῶν, ἐφ' ὧν ἐπέθετον τὴν σφραγίδα τῆς ὀριότητος γλαφυρότητος καὶ τῆς καλαισθησίας, χαρισμάτων, ἅτινα, καθίστων ἀδύνατον πᾶσαν σύγκρισιν. Ἐπίσης ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, ὑποχρεωτικὸν διὰ τοὺς λάτραις τῶν Μουσῶν οἵτινες κατὰ τὴν ἀρχαιοτητα συνεχῶς συνήρχοντο ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης εἰς Ἀθήνας ὅπως ἀγοράσωσι τοὺς πίνακας, τὰ ἀγάλματα τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ ὅπλα, ὧν ὅμοια θὰ εὕρισκοντο ἀλλαχοῦ· ὁ δὲ Περικλῆς ἀνεγείρων τοὺς ναοὺς καὶ τὰς λαμπρὰς ἐκείνας οἰκοδομὰς, ὧν τὰ ἐρείπια εἰσὶν ἔτι ἡ δόξα τῶν Ἀθηνῶν, ἐδίδον ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τοὺς ξένους ἀκριβῆς ἰδέαν τῆς καλλιτεχνικῆς δεξιότητος τῶν συμπολιτῶν του.

Τῆς ζωγραφικῆς οὐδὲν ἔργον μένει ἡμῖν ὅπως ἐκτιμήσωμεν τὴν ἀξίαν, εἰς ἣν ἐφθάνον αἱ εἰκόνας τῶν καλλιτεχνῶν τῆς καλῆς ἐποχῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἂν ὅμως κρίνωμεν, ἐκ τῶν τιμῶν, εἰς αἷς ἐπωλήθησαν τὰ ἔργα δευτερευόντων καλλιτεχνῶν, θέλομεν ἀσφαλῶς κρίνει ὅτι ὁ καλλιτεχνικὸς οὗτος κλάδος ἦτο διὰ τὰς Ἀθήνας πηγὴ ἐπαισθητῆ πόρων. Ὁ Πλούταρχος διηγείται ὅτι ὁ Νικίας εἰκόνα του τινα ἐπροτίμησε νὰ τὴν δωρήσῃ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, μᾶλλον ἢ νὰ τὴν πωλήσῃ ἀντὶ ἐξήκοντα ταλάντων (324,000 νέων δρ). Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Καῖσαρ ἀνεστήλωσε δύο εἰκόνας του πρὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, αἷς ἐπλήρωσε 433,000 νέας δραχ. εἰκὼν τοῦ Πολυκλείτου ἐπωλήθη ἀντὶ 540,000 δραχ. νέων.

Ἡ γλυπτικὴ ἡ μᾶλλον ἀγαλματοποιεῖα δὲν συνεῖσεφεν ὀλιγώτερον τῆς ζωγραφικῆς εἰς τὴν δημοσίαν τῶν Ἀθηνῶν εὐημερίαν. Τὰ ἀγάλματα ἅτινα περιεκλείουσι τὰ εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα τόσῳ ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, εἶναι μὴδὲν παραβαλλόμενα πρὸς τὰ καταστραφέντα ἢ ἀπολεσθέντα. Ἡ Κωνσταντινούπολις ἦτις ὡς ἡ Ῥώμη ἦτο εἶδος ἀγορᾶς τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαιότητος εἶδε πλῆθος τοιούτων καταστραφέντων ὑπὸ τοῦ κακῶς ἐννοουμένου ζήλου τῶν εἰκονοκλαστῶν· καὶ ἂν καὶ μετὰ τὴν βαρβαρότητα ταύτην, οὐχ' ἦττον ὅταν οἱ σταυροφόροι ἀπῆλθον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ἀνατολῆς, εὗρον ἔτι μικρὸν ἀριθμὸν ἀγαλμάτων ἐν αὐτῇ· ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς ἐφαίνετο ὅτι ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς διωχθεὶς ἐξ ὅλου τοῦ ἀρχαίου κόσμου εἶχεν ἐνώσει ἐν τῇ τελευταίᾳ τούτῳ καταφυγῇ ὅλα τὰ ἀριστουργήματα καὶ τοὺς θησαυροὺς του.

Ἡ φιλόρπαξ καὶ βλάξ πλεονεξία τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἑνετῶν κατέστρεψε κατόπιν ὅσα ἡ βάρβαρος χεὶρ τῶν Τούρκων ἐσεβάσθη. Ἡ Ἀθηναὶ τοῦ Φειδίου θράβεται εἰς χεῖρας Ἑνετῶν ἀνεπιδεξίων, ἐν ᾧ ὁ Ἑλγίνος ἐγύμνωνε τὸν Παρθενῶνα. Καὶ λογιζομεν λογικώτερον τὸν Ἑνετὸν ζητήσαντα χρυσοῦν μεμονωμένον ἀγαλμα ἢ τὸν ληστὴν Ἀγγλὸν γυμνοῦντα τὸν κοσμημάτων του κτίριον. Ἄν τοῦλάχιστον, μετέφερον ὅλον τὸν Παρθενῶνα εἰς Ἀγγλίαν! Ἀλλ' εἶναι πλέον παραδεγμένον τῆς Ἑλλάδος οἱ λησταὶ προγεγεγραμμένοι

πλανώνται ἐπὶ τῶν ὁρέων, ἐν ᾗ οἱ τῆς Εὐρώπης κοσμοῦσι τοὺς θαλάμους ὑπὸ τοῦ τίτλου τοῦ ἱππότου καὶ λόρδου.

Εὐκόλως δύναται τις νὰ ἐννοήτῃ εἰς ποίαν τιμὴν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ τὰ ἔργα τῶν γλυπτῶν τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς ὅταν μάθῃ ὅτι ἄγαλμα τοῦ ναοῦ τοῦ Κρίσπου, τεχνίτου κοινῆς ἀξίας εἰς μέγεθος φυσικὸν καὶ τέχνης παρειακτικῆς ἐξιτιμήθη ἀντὶ 120,000 δραχ. νέων.

Αἱ Ἀφροδίται τοῦ Πραξιτέλου αἱ Ἀθηναῖ καὶ Δίος, οὗς τὸ ἔξοχον τοῦ Φειδίου πνεῦμα ἐγέννησε καὶ οἵτινες ἐζητήθησαν μετὰ προθυμίας πρὸς διακόσμησιν τῶν Ἑλληνικῶν ναῶν, τὰ ἔξοχα ταῦτα ἔργα δισκορπισμένα ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην δὲν ἦτο ἐπόμενον νὰ καταστῶσι ἀνεξάντλητοι πηγαὶ πλούτου διὰ τὴν εὐδαίμονα χώραν ἐν ᾗ εἶδον τὸ φῶς;

Προσθέσωμεν εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ γλυπτικὴν τὰ ἐλλεικτὰ προΐοντα τῆς κεραμικῆς τὴν βιομηχανίαν, τῶν ὕλων καὶ κοσμημάτων τόσο τελείως τετορνευμένων καὶ πλείστον ἄλλων κλάδων τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ θέλομεν ἔχει σχεδὸν πλήρη ἰδέαν τῆς Ἀθηναϊκῆς βιομηχανίας ἥτις μετέβαλε εἰς ἀκμάζουσιν καὶ ὑπερήφανον πόλιν βράχον ξηρὸν, ὃν δικαίως ὁ Πλάτων ἀπεκάλει «ἄχαρι μερίδα τοῦ σκελετοῦ τοῦ κόσμου».

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΚΩΝ.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΤΙΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ.

1. Ἡ χρῆσις φακέλων εἰσῆχθη κατὰ τὸ ἔτος 1839
2. Αἱ πρῶται ἐκ χαλύβδου γραφίδες κατεσκευάσθησαν » » 1830
3. Ἡ πρώτη ἀτμοσφαιρική ἀντλία » » 1650
4. Ἡ δι' ἀναίσθησιος» Θεραπεία » » 1844
5. Τὰ πρῶτα φώσφορα » » 1829
6. Ἡ πρώτη ἀεροςτάτου ἀνύψωσις » » 1783
7. Τὸ πρῶτον σιδηροῦν ἀτμόπλοιον εἰσῆχθη » » 1830
8. Ἡ πρώτη ἄμαξα ἐν Ἀγγλίᾳ » » 1569
9. Ὁ πρῶτος ἱπποσιδηρόδρομος » » 1826
10. Ἡ ὑποχαλκοκάλυψις πλοίων εἰσῆχθη » » 1837
11. Ὁ χρυσὸς ἐν Καλλιφορνίᾳ ἀνεκαλύφθη » » 1848
12. Τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον » » 1807
13. Τὸ πρῶτον ὥρολόγιον κατεσκευάσθη ἐν Νουρεμβέργῃ . . » » 1477
14. Αἱ πρῶται δι' ἐφημερίδων εἰδοποιήσεις ἐφάνησαν » » 1652
15. Ἡ χρῆσις πετραϊαίου πρὸς φωτισμὸν » » 1826
16. Τὸ πρῶτον ἡμερολόγιον ἐδημοσιεύθη ὑπὸ G. Von Panch . » » 1460
17. Τὸ πρῶτον τελεσκόπιον ἐν Ἀγγλίᾳ » » 1608

18. Τὸ πρῶτον ἐν Ἀμερικῇ πιεσῆριον κατὰ τὸ ἔτος 1629
19. Τὸ πρῶτον καπνοδόχοι εἰσῆχθησαν ἐν Ῥώμῃ ἐκ τῆς Padua » » 1368
20. Ὑελοι πρὸς φωτισμὸν εἰσῆχθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὴν 8ην ἑκατονταετηρίδα
21. Ἡ πρώτη τελεία Μηχανὴ τῆς Ῥαπτικῆς λαβοῦσα προνόμιον ἦν ἡ τοῦ Elias Howe. . . . » » 1846
22. Τὸ πρῶτον, αἱ τοῦ κ. Howe ΓΡΗΝΣΙΑΙ τῆς Ῥαπτικῆς Μηχαναὶ εἰσῆχθησαν ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Κωνσταντίνου καὶ Σα. ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Ἐρμου ἀριθ. 261. » » 1874

ΣΠΟΓΓΑΛΙΣΙΑ

Ἡ ἀλιεῖα αὕτη ἐξασκεῖται πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Ἑλλάδι πλὴν ἐσχάτως κατέστη μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα τόσο διὰ τὴν αὐξησιν τῶν λέμβων, ἀφιερωμένων ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν ἀλιεῖαν ταύτην, ὅση διὰ τὰ σκάφανδρα εἰσχωθέντα ἐσχάτως εἰς χρῆσιν ὑπὸ τῶν δυτῶν. Πρὸ τινων ἐτῶν ἡ ἀλιεῖα αὕτη ἔδιδε κατ' ἔτος 20,000 φράγκα περίπου, σήμερον ἀποφέρει 2 ἑκατομύρια.

Ἡ σπογγαλιεῖα ἔχει τὴν ἑδραν τῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐν Ἑλλάδι· πλὴν ἐνεργεῖται μικρὰ πάντοτε καὶ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἐπτὰ Αἰγινητῶν λέμβοι μένουσι ἐκεῖ διαρκῶς ἀλιευσούσι ποσότητας ἀρκετὰ σημαντικᾶς.

Ὑπάρχουσι σήμερον ἐν Ἑλλάδι 450 λέμβοι ὧν 40 πλουτισμένοι διὰ σκαφάνδρων προωρισμένοι ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σπογγαλιεῖαν· 24 τούτων φέρουσαι σκάφανδρα ἀνήκουσι εἰς τὴν νῆσον τῆς Αἰγίνης ἥς οἱ δῦται συναγωνίζονται σήμερον πρὸς τοὺς τῆς Καλύμνου καὶ Σύμης θεωρουμένους μέχρι σήμερον ὡς καλλιτέρους δύτας τοῦ κόσμου. Αἱ ἄλλαι 440 ἀνήκουσιν εἰς τὰς νήσους τῆς Καλύμνου καὶ Σύμης ἢ εἰς τὸ Κρανίδιον.

Τὰ πραγματικὰ κέρδη τῆς σπογγαλιεῖας ἔδωκαν αὕτη τοιαύτην ὥθησιν. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγίνης ἐναυπήγησαν 9 νέας λέμβους διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην.

Αἱ φέρουσαι σκάφανδρα λέμβοι φέρουσι 14 ἕως 15 ἄνδρας αἱ λοιπαὶ 4 μόνον. Ὁ κυβερνήτης διανέμεται μετὰ τῶν ναυτῶν τὰ κέρδη κατ' ἀναλογίαν. Μόνοι αἱ λέμβοι αὗται ἔχουσι προσωπικὸν 1000 περίπου ναυτῶν. Ἀλιεύουσι 240,000 χιλιόγραμμα σπόγγων διχοφύων ποιότητων ἀξίας 2 ἑκατομ. φράγκων. Οἱ ἀλιεῖς πληρώνουσι φόρον 10 % ἐπὶ τῆς καθαρᾶς ἀξίας.

Ἡ τιμὴ ἐκάστου σκαφάνδρου ἀνέρχεται εἰς 5,400 φράγκα. Ἡ τιμὴ ὅθεν ὧλων τῶν σκαφάνδρων ἄτινα